

בש"פ 5416/22 - מדינת ישראל נגד נועם אלימלך, נפתלי אלמקייס, יוסף דהן

בבית המשפט העליון

בש"פ 5416/22

לפני: כבוד השופט י' כשר

המבקש: מדינת ישראל

נגד

המשיבים: 1. נועם אלימלך
2. נפתלי אלמקייס
3. יוסף דהן

בקשה להארכת מעצר לפי סעיף 62 לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה - מעצרים), התשנ"ו-1996

תאריך הישיבה: ג' באלול התשפ"ב (30.8.2022)

בשם המבקשת: עו"ד מיכל קליין
בשם המשיב 2: עו"ד מנחם שטאובר
בשם המשיב 3: עו"ד איתן הלמן

החלטה

לפניי בקשה שלישית להארכת מעצרו של המשיבים 2-3 מעבר לתשעה חודשים לפי סעיף 62 לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה - מעצרים), התשנ"ו-1996 (להלן: חוק המעצרים). כבר בפתח הדברים יצוין כי מעצרו של המשיב 1 הוארך בהסכמה בהחלטתי מיום 15.8.2022, ועל כן החלטה זו תעסוק בעניינם של המשיבים 2-3 בלבד.

1. ביום 23.12.2021 הוגש נגד המשיבים ונאשם נוסף כתב אישום מתוקן (בשנית), המייחס למשיבים ביצוע מעשה טרור של ניסיון רצח, לפי סעיף 1301(1) לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: חוק העונשין) בצירוף סעיף 37(א) לחוק המאבק בטרור, התשע"ו-2016. בנוסף, יוחסו למשיב 1 עבירות של החזקת סכין לפי סעיף 196(א) לחוק העונשין; תקיפת שוטר בנסיבות מחמירות לפי סעיפים 1274(1) ו-3 לחוק העונשין; והפרעה לשוטר במילוי תפקידו לפי סעיף 275 לחוק. בנוסף, יוחסו למשיבים 1 ו-3 עבירות של השתתפות בהתפרעות לפי סעיף 152 לחוק העונשין והשמדת ראיה לפי סעיפים 242 בצירוף סעיף 29(ג) לחוק.

על פי העובדות המתוארות בכתב האישום המתוקן, בחודש מאי 2021, בעיצומה של המערכה הצבאית בין מדינת ישראל לבין ארגון החמאס ברצועת עזה (להלן: מבצע שומר החומות) ובצל האירועים האלימים שהתרחשו באותה העת, צעד המשיב 3 (להלן: יוסף) יחד עם המשיב 1 ונאשם נוסף בתהלוכה רבת משתתפים בעיר ירושלים, שלווה בקריאות נגד ערבים. בהמשך, הצטרפו השלושה להתקהלות רבת משתתפים והתעמתו עם כוחות משטרה במקום.

בהמשך הערב, פגשו השלושה במשיב 2 (להלן: נפתלי), ובמהלך השיחה עמו קשרו קשר להתנפל על בני המגזר ערבי, להכותו ולפגוע בו. בשעה שהגיעו לרחוב אגריפס בעיר, חלף על פניהם מוחמד מעתוק (להלן: המתלונן), צעיר ערבי העובד במסעדה סמוכה, אשר היה בדרכו לרוקן אשפה. לאחר שפנו למתלונן כדי לוודא את זהותו, החלה החבורה להכות, לבעוט ולחבוט בגופו של המתלונן. משיב 1 אף הוסיף ודקר את המתלונן לכל אורך גבו, בזמן שיתר בני החבורה ממשיכים להכותו.

משהבחין יוסף בדם המתלונן מתפשט על נעליו, התרחק מהמקום. בהגיעו לישיבת "אבני קודש" בשכונת נחלאות, פנה לחברו וביקש ממנו להיפטר מנעליו וממכנסיו המוכתמים, והלה זרק את הבגדים בפח זבל סמוך.

כתוצאה מהמעשים המתוארים, סבל המתלונן מחבלות ומפצעי דקירה, ובהמשך הובהל לבית החולים, שם הורדם והונשם.

2. בד-בבד עם הגשת כתב האישום, הוגשה בקשה למעצרו של כלל המשיבים ושל הנאשם הנוסף עד תום ההליכים. אעמוד להלן בתמצית על השתלשלות הליכי המעצר של שני המשיבים הרלוונטיים לענייננו.

3. באשר לנפתלי, ביום 11.7.2021 קבע בית המשפט המחוזי כי קיימות ראיות לכאורה בעניינו, למעט הסתייגות אחת, שלפיה קיימות נגדו ראיות לכאורה לביצוע מעשה טרור של חבלה חמורה בנסיבות מחמירות, ולא לביצוע מעשה טרור של ניסיון רצח. כמו כן, קבע בית המשפט כי קיימת עילת מעצר בעניינו, והורה על קבלת תסקיר מבחן לצורך בחינת אפשרות מעצרו בפיקוח אלקטרוני.

ביום 30.8.2021 התקבל התסקיר האמור, בו עמד שירות המבחן על נסיבות חייו המורכבות של נפתלי. בתוך כך, העריך שירות המבחן כי נשקפת ממנו רמת סיכון בינונית, והמליץ על מעצרו בפיקוח אלקטרוני בבית הוריו

ובפיקוחם. ביום 1.9.2021 קיבל בית המשפט המחוזי את המלצת שירות המבחן והורה על מעצרו של נפתלי בפיקוח אלקטרוני, בתנאים שפורטו בהחלטה. ביום 19.9.2021 קיבל בית משפט זה (בש"פ 6026/21; השופט נ' סולברג) ערר שהגישה המדינה על החלטה, והורה על מעצר של נפתלי עד תום ההליכים מאחורי סורג ובריח, תוך שהדגיש את מידת המסוכנות הגבוהה הנשקפת ממנו, וכן את החשש הממשי מפני שיבוש הליכי משפט.

ביום 23.5.2022 הגיש נפתלי בקשה לעיון חוזר בתנאי מעצרו, מטעמים שעניינם חלוף הזמן וחלקו היחסי בעבירה. בנוסף, טען להיחלשות לעוצמת הראיות נגדו, בשים לב למסמכים הרפואיים שהוגשו מטעמו, אשר מעידים על "הנמכה קוגניטיבית". בית המשפט המחוזי דחה את הבקשה על שלל טעמיה. ביום 1.8.2022 הוגשה בקשה נוספת לעיון חוזר בשל קצב התקדמות ההליך העיקרי, אך זו נדחתה על-ידי בית המשפט המחוזי, תוך שנקבע כי לא חלף די זמן ממועד הגשת הבקשה הקודמת, כדי שיהיה מקום לעיון מחודש בה.

4. באשר ליוסף, ביום 12.8.2021 קבע בית המשפט המחוזי כי ישנן ראיות לכאורה לביצוע מעשה טרור של חבלה חמורה בנסיבות מחמירות, אשר מתבססות, בראש ובראשונה, על הודאתו ועל הסרטונים המתעדים את האירוע; וכי קמה עילת מעצר בשל מסוכנותו הגבוהה הנלמדת מנסיבות ביצוע העבירות. לצד זאת, הפנה בית המשפט את יוסף לתסקיר שיבחן את אפשרות שחרורו למעצר בית או למעצר בפיקוח אלקטרוני.

בתמצית, יצוין כי בעניינו של יוסף הוגשו מספר תסקירים, מהם עלה, בין השאר, כי הוא סובל מהתמכרות לסמים ומבעיות נפשיות, וכי החל בתהליך טיפולי ראשוני עוד קודם לביצוע העבירות מושא כתב האישום. ביום 8.2.2022 הורה בית המשפט המחוזי על שחרורו של יוסף לחלופת מעצר טיפולית ב-"בית אביבה", בכפוף לתנאים שפורטו בהחלטה. ערר שהגישה המדינה על החלטה זו התקבל בהחלטתו של בית משפט זה מיום 16.2.2022 (בש"פ 971/22; השופט י' אלרון), תוך שנקבע, בעיקרו של דבר, כי אין בחלופה המוצעת כדי לאיין את המסוכנות הגבוהה הנשקפת מיוסף.

בהמשך, הגיש יוסף הצעה לחלופה נוספת, במעצר בית מלא באיזוק אלקטרוני. ביום 6.4.2022 דחה בית המשפט המחוזי את החלופה המוצעת, משום שאיננה מהווה חלופה טיפולית. ערר שהוגש על החלטה זו נדחה בהחלטת בית משפט זה מיום 13.4.2022 (בש"פ 2561/22; השופט נ' סולברג), תוך שנקבע כי יוגש תסקיר מעצר משלים לבחינת חלופה טיפולית אחרת והדוקה יותר מאלו שהוצעו. ביום 10.5.2022 התקבל התסקיר המשלים, בו שב והמליץ שירות המבחן על "בית אביבה". ביום 26.5.2022, לאחר שמיעת טענות הצדדים, דחה בית המשפט המחוזי את הבקשה בקבעו כי בהינתן המסוכנות הנשקפת מן המשיב, אין בחלוף הזמן כדי להטות את הכף אל עבר שינוי תנאי מעצרו, וכי לא נמצאה מסגרת טיפולית מתאימה בעניינו. יצוין כי יוסף הגיש לבית משפט זה ערר על החלטה האמורה, אך זה נמחק בהמלצת בית המשפט (בש"פ 3721/22; השופטת ע' ברון).

5. בד בבד, משלא הסתיים משפטם של השניים תוך תשעה חודשים, הוגשו לבית משפט זה שתי בקשות להארכת מעצרו. ביום 28.2.2022, לאחר שמיעת הצדדים, קיבל בית משפט זה (בש"פ 1176/22; השופטת ד' ברק-ארז) את הבקשה הראשונה והורה על הארכת מעצרו בתשעים ימים; וביום 22.5.2022 הורה בית משפט זה (בש"פ 3366/22; השופט י' אלרון) על הארכת מעצרו של המשיבים בתשעים ימים נוספים, בהסכמתם, ובכפוף לשמירה על זכויותיהם וטיעוניהם בבקשות לעיון חוזר בבית המשפט המחוזי.

6. אשר להליך העיקרי, יצוין כי עד כה התקיימו ארבעה דיוני הוכחות. כמו כן, בדיון שהתקיים בפניי ציינה המבקשת כי נכון לעת הזו קבועים ארבעה מועדים נוספים, במהלך החודשים ספטמבר-נובמבר, כך שבמהלך תקופת ההארכה המבוקשת צפויה, למיטב הערכתה, שמיעת הראיות להגיע לסיומה.

מכאן הבקשה שלפניי.

טענות הצדדים

7. במסגרת הבקשה ובמהלך הדיון שהתקיים בפניי ביום 30.8.2022, טענה המבקשת כי נשקפת מיוסף ונפתלי מסוכנות רבה אשר נלמדת מחומרת המעשים המיוחסים להם. עוד הוסיפה כי מסוכנותו של נפתלי נלמדת גם מהרשעותיו הקודמות. באשר ליוסף, טענה כי החלופות שהוצעו בעניינו אינן מאפשרות לאיין את מסוכנותו, כפי שאף עולה מן ההחלטות הקודמות של בית משפט זה בעררים שהוגשו בעניינו.

8. במסגרת הדיון שהתקיים בפניי התבקשו באי-כוחם של נפתלי ויוסף להתייחס להחלטות שכבר ניתנו בבית משפט זה בעניינם של המבקשים, ולשאלה המתבקשת מה נשתנה המצדיק שתינתן עתה החלטה שונה. בתמצית, טיעונם המרכזי היה שעצם חלוף הזמן מצדיק שינוי שכזה. בנוסף, הדגיש יוסף את חלקו המצומצם במעשים, וכן את לקיחת האחריות על מעשיו.

בתום הדיון, ולאחר שנשמעו הערותיי, ניתנה לבאי-כוחם של נפתלי ויוסף שהות נוספת לבחון האם הם עומדים על התנגדותם להארכת המעצר. ביום 4.9.2022 הוגשה הודעת עדכון משותפת מטעמם, בה הודיעו כי הם עומדים על התנגדותם.

דיון והכרעה

9. לאחר שקילת טענות הצדדים, אקדים ואומר כי הגעתי לכלל מסקנה כי יש להיעתר למבוקש, ולהאריך את מעצרו של נפתלי ויוסף.

10. כידוע, במסגרת בקשה להארכת מעצר לפי סעיף 62 לחוק המעצרים, נדרש בית המשפט לערוך איזון בין זכותו של הנאשם לחירות לבין שמירה על האינטרס הציבורי. באיזון בין האינטרסים המתנגשים, עליו להביא בחשבון, בין היתר, את פרק הזמן בו שוהה הנאשם במעצר, את מידת המסוכנות הנשקפת ממנו, את קצב התקדמות ההליך ואת החשש מפני שיבוש הליכי משפט והימלטות הנאשם מאימת הדין (ראו, מיני רבים: בש"פ 5577/22 מדינת ישראל נ' דרור, פסקה 18 והאסמכתאות שם (30.8.2022)).

11. יישום אמות המידה האמורות על ענייננו מוליך, לדעתי, למסקנה כי יש להיעתר לבקשה.

אכן, כטענת נפתלי ויוסף, הלכה היא כי עם הימשכות ההליכים, תיטה נקודת האיזון לעבר שחרורו של הנאשם לחלופת מעצר. ואולם, כפי שנקבע לא אחת, חלוף הזמן כשלעצמו אינו מאיין את משקל האינטרסים הנוספים העומדים

על הפרק, ובית המשפט נדרש לבחון את התמונה בכללותה (ראו, למשל: בש"פ 5748/16 מדינת ישראל נ' ראובני, פסקה 8 (28.7.2016)).

בבחינת נסיבות עניינינו בראי השיקולים הנוספים שנמנו לעיל, קשה להפריז בחומרת העבירות המיוחסות לנפתלי וליוסף, ובנסיבות ביצוען. נכונותם של השניים לפגוע באדם זר וחף מפשע על רקע לאומני-גזעני מלמדת על מידת מסוכנות גבוהה במיוחד (ראו: בש"פ 5066/21 מדינת ישראל נ' חלאף, פסקה 16 (23.7.2021); בש"פ 7265/21 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 11 והאסמכתאות שם (8.11.2021)). ראו והשוו גם לדבריו של השופט נ' הנדל בבש"פ 5959/14 מדינת ישראל נ' אסרף (21.9.2014):

"בעבירות מעין אלו - שילוב של אלימות ומניע גזעני - קיימת מסוכנות. תגובה גוררת תגובה. אין להשלים עם התופעה לא רק בשל הכיעור שבה; לא יהא זה בבחינת תגלית לומר כי העניין הוא נפיץ. במובן זה, העבירה דומה לעבירת ההצתה - תחילתה ברורה וסופה סימן שאלה מטריד".

כמו כן, עצם העובדה שהמעשים בוצעו בתקופת מבצע "שומר החומות", שהתאפיין במתיחות ביטחונית גבוהה, מוסיפה אף היא לחומרת המעשה נוכח השלכותיו האפשריות על המצב בעיר הבירה (ראו: בש"פ 4172/21 זעתי נ' מדינת ישראל, פסקה 10 (21.6.2021)).

12. הגם שהדברים לעיל ברורים, אוסיף ואבהירם: אף העבירות לגביהן קיימת בחוק המעצרים חזקת מסוכנות אינן מקשה אחת לעניין מידת המסוכנות הנגזרת מהן. בנוסף לכך, המסוכנות נלמדת גם מנסיבותיה של כל עבירה ועבירה.

פעולות טרור, על רקע לאומי וגזעני, הינן בעלות מסוכנות בדרגה גבוהה במיוחד. הנכונות לקפד את חייו או לפגוע פגיעה גופנית קשה באדם רק בשל לאומיותו או גזעו הינה מסוכנת במיוחד, למרבה הצער, בנסיבותיה של מדינת ישראל.

מצבים בהם מתלהטות הרוחות בהקשר האמור, או שקיים פוטנציאל להלהטת הרוחות, הינם, למרבה הצער, לא נדירים בארצנו, ואין טעם לסבור שלא ימשיכו להיות כאלו גם בעתיד הנראה לעין.

יתר על כן, וכפי שנקבע על-ידי השופט נ' הנדל בהחלטה שצוטטה לעיל, המסוכנות אינה "רק" לביצוע חוזר של פשע דומה (הגם שדי בכך), אלא גם למעגלי אלימות העלולים להיווצר כתוצאה מכך.

כשאלו הן נסיבות העבירה, אין בחלוף הזמן, כפי שהוא בעניין דנן, בשלב זה, כדי לשנות את נקודת האיזון באופן המצדיק לסטות מהמסקנה כי יש להותיר את נפתלי ויוסף במעצר מאחורי סורג ובריה.

13. אשר על כן, אני נעתר לבקשה ומורה על הארכת מעצרו של נפתלי ויוסף ב-90 ימים, החל מיום 26.8.2022 או עד למתן פסק הדין בתפ"ח 62030-05-21 בבית המשפט המחוזי בירושלים, לפי המוקדם.

ניתנה היום, י"א באלול התשפ"ב (7.9.2022).

שׁוֹפֵט
